

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 15CoP/5/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6120377795
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 03. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jaroslav Mikulaj
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2022:6120377795.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu JUDr. Jaroslava Mikulaja a sudcov JUDr. Jaroslava Galla a JUDr. Klaudie Koskovej, v právnej veci navrhovateľky: Q.. N. R., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom I. XXX, I., zast. právnym zástupcom Advokátskou kanceláriou Patajová Pataj s.r.o., so sídlom J. Chalupku 8, Banská Bystrica, IČO: 36 867 519 a manžela navrhovateľky Q.. N. R., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom I. XXX, I., zast. právnym zástupcom JUDr. Zuzanou Falisovou, advokátkou so sídlom Horná ulica 2, Banská Bystrica, za účasti maloletých detí R., C., nar. XX. XX. XXXX a R., nar. XX. XX. XXXX, bytom ako navrhovateľka, obe zast. v konaní opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny E. E., o rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica zo dňa 6. septembra 2021, č. k.: 37P/198/2020 - 214, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok okresného súdu vo výrokoch, ktorými otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletých detí a rozhodol o trovách konania, p o t v r d z u j e .
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením okresný súd rozhodol, že:

„Súd manželstvo navrhovateľky Q.. N. R., rod. I., nar. XX. XX. XXXX a manžela Q.. N. R., nar. XX. XX. XXXX, uzavreté dňa XX. XX. XXXX v C., zapísané v knihe manželstiev Matričného úradu C., vo zväzku 4, ročník XXXX, na strane XX, pod poradovým číslom XX, r o z v á d z a .

Súd schvaľuje dohodu rodičov o úprave výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode k maloletým deťom R., C., nar. XX. XX. XXXX a R., nar. XX. XX. XXXX v tomto znení:

Maloleté deti R., C., nar. XX. XX. XXXX a R., nar. XX. XX. XXXX sa zverujú do osobnej starostlivosti matky, pričom oprávnenie maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok v bežných veciach majú obaja rodičia samostatne.

Otec je oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi R., C., nar. XX. XX. XXXX a R., nar. XX. XX. XXXX

1. každý párný týždeň v kalendárnom roku od piatka od 18.00 h do nedele do 18.00 h,

2. počas zimných prázdnin každý párný rok od 24.12. od 09.00 h do 25.12. do 09.00 h a každý nepárný rok od 27.12. od 09.00 h do 01.01. nasledujúceho kalendárneho roka do 18.00 h, kedy sa nebude realizovať úprava styku podľa bodu 1,

3. každý nepárný rok počas jarných prázdnin od soboty, ktorou začínajú jarné prázdniny od 09.00 h do soboty, ktorou jarné prázdniny končia do 18.00 h, podľa termínov stanovených Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, kedy sa nebude realizovať úprava styku podľa bodu 1,

4. každý párný rok počas veľkonočných prázdnin od Veľkého piatka od 09.00 h do Veľkonočného pondelka do 18.00 h, kedy sa nebude realizovať úprava styku podľa bodu 1,

5. každý rok počas letných prázdnin od 01.07. od 09.00 h do 15.07. do 18.00 h a od 01.08. od 09.00 h do 15.08. do 18.00 h, kedy sa nebude realizovať úprava styku podľa bodu 1.

Otec je oprávnený maloleté deti v stanovené dni a hodiny od matky prevziať pred rodinným domom matky a je povinný maloleté deti matke v stanovené dni a hodiny odovzdať pred rodinným domom matky. Matka je povinná maloleté deti na styk s otcom riadne pripraviť a otcovi styk s maloletými deťmi umožniť. Otec je povinný prispievať na výživu maloletých detí R., C., nar. XX. XX. XXXX výživným vo výške 200,- € a R., nar. XX. XX. XXXX výživným vo výške 170 € mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky, počnúc dňom právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Súd návrh otca na uloženie informačnej povinnosti matke z a m i e t a.

Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.“

2. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že obaja manželia podali návrh na rozvod manželstva, ktoré konania spojil do jedného. Po vykonanom dokazovaní manželstvo rozviedol, schválil dohodu rodičov, ktorá zahŕňala úpravu výkonu rodičovských práv a povinností po rozvode vo vzťahu k zvereniu detí do osobnej starostlivosti a stretávaniu sa otca s deťmi. Zároveň rozhodol o povinnosti platiť výživné, návrh otca na uloženie informačnej povinnosti matke zamietol a rozhodol o trovách konania.

3. V odôvodnení uviedol, že sú splnené podmienky na rozvod manželstva, keďže toto neplní svoje funkcie, rodičia sa dohodli na zverení detí do osobnej starostlivosti ako aj úprave stretávania sa. Mimo dohody rozhodoval o výživnom, kde zhoda nenastala, ako aj o informačnej povinnosti matky, keď dospel k záveru, že deti sa s otcom stretávajú často, má možnosť komunikácie s nimi, takže má aj vedomosti o ich zdravotnom stave, či školskej dochádzke. Pokiaľ ide o výživné, matka požadovala výživné na maloletého C. 350 EUR mesačne a maloletú R. 200 EUR mesačne. Otec žiadal výživné pre maloletého C. vo výške 140 EUR a na maloletú R. 100 EUR mesačne.

4. Súd mal preukázané, že mal. C. navštevuje 8. ročník Základnej školy a vykonáva záujmovú činnosť - futbal, s ktorou sú zvýšené výdavky na nákup športového ošatenia, členské poplatky, sústredenia a s cestovaním na zápasy. Boli preukázané zvýšené výdavky v súvislosti s návštevou ortopedickej ambulancie, čelustnej ortopédie. Súd prihliadol na to, že maloletý navštevuje súkromnú základnú školu, za ktorú sa hradia mesačné poplatky 100 EUR. Súd výšku odôvodnených výdavkov na mal. C. ustálil vo výške 580 EUR mesačne, ktoré v rozhodnutí špecifikoval.

5. Mal. R. navštevuje 3. ročník Základnej školy, výdavky na jej odôvodnené potreby vyčíslil na 500 EUR mesačne, ktoré predovšetkým zahŕňajú výdavky na vo výške 110 EUR mesačne na súkromnú školu (60 EUR poplatok a 50 EUR obedy), ako aj ostatné výdavky, ktoré podrobne špecifikoval v rozhodnutí.

6. Celkový príjem matky ustálil vo výške cca 600 EUR mesačne, pričom matka poberá rodinné prídavky v sume 51 EUR mesačne spolu na obe deti. U otca mal preukázaný jeho čistý mesačný príjem 1.500,13 EUR. U otca súd konštatoval odôvodnené výdavky vo výške 1.111 EUR (výdavky na bývanie 120 EUR, stravu 200 EUR, ošatenie a obuv 40 EUR, cestovné 70 EUR, úvery a dlhy 580 EUR, telefón pre seba a maloletého 49 EUR a poistenie 50 EUR mesačne, komunálny odpad za 2 EUR mesačne. Súd poukázal na skutočnosť, že výživné má prednosť pred ostatnými výdavkami rodičov, na strane matky zohľadnil jej osobnú starostlivosť o deti. Pokiaľ ide o výdavky spojené so záujmovými činnosťami ako aj návštevu súkromnej školy, tieto otec nepopieral, pretože školu navštevujú deti na základe dohody oboch rodičov. Uložené výživné považoval za primerané schopnostiam a možnostiam otca

7. Proti rozsudku sa odvolal otec maloletých detí proti výroku o výživnom. Odvolanie odôvodnil tým, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP), resp. súd nesprávne alebo neúplne zistil skutkový stav veci (§ 62 ods. 1 CMP). Rozsudok žiadal zmeniť tak, že mu bude uložená povinnosť prispievať na výživu mal. C. 170 EUR a na mal. R. 140 EUR, resp. aby rozhodnutie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

8. Tvrdil, že súd nesprávne vyhodnotil odôvodnené potreby oprávnených ako aj jeho možnosti a majetkové pomery. Namietal matkou vyčíslené pomerné náklady na bývanie vo výške 208 EUR. Podľa vyjadrenia matky sú mesačné náklady na elektriku 300 EUR, na vodu 55 EUR, RTVS 4 EUR, internet a TV 20 EUR, energie 40 EUR a ročné náklady za daň z bývania 20 EUR, komunálny odpad 25 EUR/osoba a revízia tepelného čerpadla 100 EUR. Po sčítaní týchto nákladov mu vychádza pomerná mesačná suma nákladov na bývanie 136,83 EUR a nie súdom uvádzaných 208 EUR. Zároveň spochybňuje opodstatnenosť nákladov na energie v mesačnej výške 40 EUR, nakoľko vyššie sú už vyčíslené náklady na elektrickú energiu vrátane kúrenia ako aj vodné a stočné. Priemerné náklady na vodu v E. E. na trojčlennú rodinu sú 25 EUR mesačne, pričom enormné náklady uvádzané matkou majú zrejme pôvod v polievaní záhrady, čo neodôvodňuje nevyhnutnú potrebu detí. Náklady na stravu 100 EUR nie sú reálne, lebo deti navštevujú pravidelne každý pracovný deň školskú jedáleň, čo je už zahrnuté vo výdavkoch na školu, pričom on ich má dvakrát do mesiaca od piatku do nedele.

9. K jeho mesačnému príjmu uviedol, že súd nezobral do úvahy jeho čistý mesačný príjem, ktorý má 10 mesiacov v kalendárnom roku, ale pri výške mesačného výživného vychádzal z jeho ročného príjmu, resp. príjmu za posledných 7 mesiacov kalendárneho roka, zvýšeného o jednorazové odmeny.

Podotkol, že odmeny nie sú právne nárokovateľné, jeho čistý mesačný zárobok počas minimálne desiatich mesiacov kalendárneho roka predstavuje sumu cca 1.300 EUR.

10. K príjmu matky uviedol, že od súdu požadoval, aby si vyžiadal exmanželkine daňové priznanie za jej obchodnú spoločnosť za rok 2019 a jej daňové priznanie typu B za rok 2019, kedy jej príjmy boli oveľa vyššie. Keby sa súd viacej zaoberal do hĺbky dôkazovým konaním pri kontrole daňového priznania za rok 2019, prišiel by na to, že exmanželka mala príjem z predaja nehnuteľnosti v mestskej pamiatkovej zóne. Jej brat jej v dobrej viere daroval svoju 1/4- inu tejto nehnuteľnosti s tým, že túto nehnuteľnosť predá, ktorú následne so svojou 1/4-inou predala za 115.000 EUR. Je zrejmé, že matka ako skúsená účtovníčka si mohla prispôsobiť svoje príjmy a výdavky za rok 2020, ktoré boli predložené súdu, práve pre potreby predmetného pojednávania. Toto dokazovanie súd nevykonal. Exmanželka zabudla uviesť, že koncom roka 2017 jej v dobrej viere daroval polovicu bytu, ktorý nadobudli ešte pred uzavretím manželstva a tento následne predala a za takto získané finančné prostriedky zrekonštruovala rodinný dom so záhradou v I.. Matka deklarovala čistý príjem 600 EUR, potom nevie, ako je možné, že by dokázala financovať dvojnásobné náklady, ako má príjem. Podnikateľ - fyzická osoba v prípade vystavených faktúr môže príjem z nich posunúť do ďalšieho účtovného obdobia a tým dokladuje nízky príjem. Z verejne dostupného portálu Finstat v roku 2019 mala príjmy zo svojej s.r.o. vo výške 48.329 EUR a daň platila 295 EUR, v roku 2020, keď požiadala o rozvod, príjmy jej klesli na 20.110 EUR a daň na 154 EUR. Súd taktiež nevzal do úvahy daňový bonus, ktorý matka maloletých detí na deti uplatňuje.

11. Namietal, že súd nezohľadnil jeho bytovú situáciu, keď vychádzal zo stavu, ktorý je v súčasnosti, pričom nemôže natrvalo bývať u svojich rodičov, starobných dôchodcov. Mesačná výška za prenájom jednoizbového, resp. dvojizbového bytu v E. E. je od 380 EUR mesačne na vyššie.

12. Vo vzťahu k svojim dlhom uviedol, že si je vedomý, že výživné má prednosť pred všetkými ostatnými výdavkami, ale upozornil na to, že pokiaľ nebude platiť mesačné sumy na základe súdnych rozhodnutí, môže byť na neho uvalená exekúcia, čo v konečnom dôsledku bude mať nepriaznivý vplyv na výšku výživného, pretože bude mať k dispozícii len sumu životného minima. Preto je v jeho záujme minimalizovať toto riziko.

13. Vo vzťahu k svojim nákladom uviedol, že má zvýšené náklady súvisiace s dopravou. Exmanželka býva s deťmi v obci vzdialenej od E. E. 9 km a on je nútený si požičiavať auto a uhrádzať všetky náklady s tým spojené, aby si zabezpečil styk s deťmi a občasnú výlety. Do polovice júla 2020 používal exmanželkine firemné motorové vozidlo, ktoré mu však odobrala. V tom čase exmanželka vlastnila ako konateľ a spoločník vo svojej obchodnej spoločnosti 3 osobné motorové vozidlá, z toho posledné, ktoré používala, nadobudla v septembri 2019. Nezostáva mu ani životné minimum, ostáva mu len, aby ho živili rodičia. Nesúhlasil so záverom okresného súdu, že disponoval finančnými prostriedkami, ktoré mu umožňovali podieľať sa vo zvýšenej miere na výžive detí, toto dokázal uhradiť iba s pomocou rodičov.

14. Zároveň namietal, že v súčasnosti si nemôže dovoliť platiť súkromné školy pre deti, keď existuje aj iná možnosť plnenia povinnej školskej dochádzky, napr. v susednej obci C., čím by výrazne klesli náklady na dopravu, resp. Základnej škole N. E. E.. Tiež platenie školného aj počas letných prázdnin považuje za zbytočné. Náklady na školu v celkovej výške 160 EUR sú pre neho likvidačné, obidvom rodičom by to výrazne odľahčilo rozpočet. Tiež sú tam vysoké náklady na stravné, lebo škola nemá vlastnú školskú výdajňu, kde stravná jednotka na jedno dieťa je 2,50 EUR, pretože sa dovážajú od súkromného podnikateľa a keď prepočítaný priemerom 22 dní dostane sumu 55 EUR na jedno maloleté dieťa, čo je pre matku so 600 EUR príjmom, ako uvádza matka, luxus. Výdajná jednotka obedu v rámci E. E. na štátnej škole pre dieťa do 15 rokov je 1,68 EUR za obed (36,96 EUR mesačne), čo by znamenalo ušetrenie nákladov. S výukou na súkromnej škole nesúhlasí, napr. rodinná škola, ktorú navštevuje syn, má slabé umiestnenie žiakov v rámci E. E. počas štátneho testovania vedomostí detí. Chce, aby deti mali vzdelanie, dostali sa na stredné školy, ale toto je realizovateľné aj zo štátnych škôl.

15. Upozornil na to, že má deti v starostlivosti počas letných prázdnin prvé 2 týždne v mesiaci júl a prvé 2 týždne v mesiaci august, kedy by mal platiť len polovičnú výšku výživného, pričom deti počas letných prázdnin nenavštevujú školu a teda nie sú s tým spojené náklady.

16. Taktiež namietal náklady na vitamínové doplnky známej švajčiarskej firmy vo výške 20 EUR mesačne, nakoľko deti majú pestrú stravu a vitamíny nie sú potrebné. Odmieta sponzorovať exmanželkine nákupné horúčky, nakoľko táto pracuje ako reprezentant pre firmu K. Slovensko. Taktiež namietal výdavky na doučovanie cudzieho jazyka vo výške 52 EUR mesačne, čo je nadbytočné, nakoľko syn nenavštevuje v škole špeciálnu jazykovú triedu a ceny kurzov jazykových škôl sa pohybujú v rozpätí 300-360 EUR/rok, čo predstavuje 30 - 36 EUR/mesiac. Z týchto dôvodov žiadal, aby odvolací súd zoberal do úvahy objektívny dôvod zníženia výživného.

17. K odvolaniu otca sa písomne vyjadrila matka, ktorá žiadala rozsudok v napadnutej časti potvrdiť ako vecne správny. K jednotlivým argumentom otca uviedla, že nie je namieste spochybňovať jej náklady a

náklady maloletých detí na bývanie. Otec má dobrú vedomosť o nákladoch na bývanie, pričom priložila doklady, ktoré boli založené aj do spisu 37P/195/2020, kde sa vedie rovnaké konanie o určenie výšky výživného na maloleté deti na čas do rozvodu manželstva. Svoje náklady podrobne vyšpecifikovala. Zdôraznila, že kupovala kríky do záhrady, semená rastlín, hnojivo, priesady, z ktorých spolu s deťmi dopestovali vlastnú zeleninu, kupovala sušičku na ovocie na spracovanie ovocia zo záhrady a pod.. Každý človek, ktorý má doma maloleté deti, uzná náklady 100 EUR na stravu na jedno dieťa ako reálne až možno podcenené výdavky. Ide o každodenné raňajky, večere, desiaty, pričom pri dnešných cenách zeleniny, ovocia, mliečnych výrobkov a pečiva nie je možné 100 EUR na stravu mesačne na dieťa považovať za nereálne. Pokiaľ má otec deti v starostlivosti, je to na určité vymedzené obdobie, matka im zabezpečuje stravu počas všetkých ostatných dní. Štrnásťročný syn je aktívny športovec, náklady na jeho stravu vzhľadom na vek a športové výkony sa zvyšujú každým mesiacom. Otec uvádza náklady na stravu cca 200 EUR mesačne, pričom zamestnávateľ mu prispieva na obedy. Na rozdiel od otca, ani súd, ani na matka túto sumu nespochybovali.

18. Mesačný príjem otca doložený zamestnávateľom vo výške 1.500,13 EUR je preukázaný príjem, ktorý poberal až do januára 2021, aj daňový bonus na deti. Súd mal tento príjem preukázaný a správne z neho vychádzal. Argumentácia otca o priznaných odmenách, a teda o inom, nižšom príjme, v relevantnom období neobstojí. Otec pracuje u toho istého zamestnávateľa cca 20 rokov a odmeny mu boli priznané každý rok s výnimkou jedného roka.

19. Pokiaľ ide o jej príjmy, nie je pravda, že súd sa nezaoberal predajom nehnuteľností, ktoré realizovala v roku 2019 z dedičstva a predajom bytu, ktorý nadobudli účastníci konania sa trvania manželstva. V otázke predaja bytu si je otec veľmi dobre vedomý toho, že k predaju bytu došlo na základe spoločného rozhodnutia oboch manželov a z jeho predajnej ceny 100.000 EUR bola vyplatená hypotéka viaznuca na byte vo výške 40.000 EUR, zvyšok sumy vo výške 60.000 EUR bol použitý na kúpnu cenu za dom v Priehode, ktorého nadobúdacia cena aj s pozemkom bola 115.000 EUR.

20. K otázke predaja nehnuteľnosti z dedičstva matky v mestskej pamiatkovej zóne uviedla, že svoj podiel predala druhému spoluvlastníkovi na základe jeho požiadavky za jednu polovicu znaleckej ceny, a to po dlhoročných komplikáciách z jeho strany týkajúcich sa spoločného užívania. Z ceny za prevod spoluvlastníckeho podielu vyplatila pôžičky, ktoré boli použité na kúpu domu v I., časť bola investovaná do jeho opravy. Otec detí zrejme zabudol, že dôvody, ktoré viedli k danému rozhodnutiu, sú len výlučne jeho dlhy, ktoré počas manželstva dosiahli výšku 80.000 EUR, o ktorých nevedela a s ktorými sa jej priznal že v roku 2017, keď jeho mesačné splátky predstavovali 2.000 EUR. Do dnešného dňa nevie, kde tie peniaze otec detí minul, nakoľko žiadne výrazné investície alebo iný majetok do rodiny nepriniesol. Predaj bytu, zrušenie BSM a kúpa starého domu v I. sa javí ako jediným možným riešením s cieľom udržať pre rodinu strechu nad hlavou a boli spoločným rozhodnutím oboch manželov. Otec zrejme zámerne neuviedol, že len vďaka podpore manželky formou aktívnej spolupráce na súdnych konaniach a mimosúdnych dohodách sa jeho dlhy znížili na 30.000 EUR, ktorých splácanie tolerovala. Suma 500 EUR, ktorú do svojho odchodu zo spoločnej domácnosti prispieval na deti a fungovanie rodiny, nepostačovala na krytie iných zásadných výdavkov spojených s bývaním. Všetky tieto skutočnosti súd zohľadnil vo svojom rozsudku (bod 15).

21. Dôrazne sa ohradila voči tvrdeniam, že si mohla prispôsobiť príjmy a výdavky za rok 2020 pre potreby pojednávania. Otec ako finančný kontrolór si je dobre vedomý rozdielu medzi príjmami fyzickej osoby a právnickej osoby, ktoré sú základom daňovej povinnosti právnickej osoby. Tieto príjmy nie je možné stotožňovať a jeho argumentácia je vyslovene nezmyselná. Vzhľadom na to, že otec používa túto účelovú argumentáciu, musí si byť taktiež vedomý skutočnosti, že v ním uvádzanom roku 2019 práve on šoféroval nové štvormesačné služobné vozidlo spoločnosti matky, keď došlo k dopravnej nehode s následkom totálnej škody na vozidle. Následne muselo byť auto vyradené z evidencie, čo sa prejavilo na príjmoch a výdavkoch spoločnosti v danom roku.

22. Pokles príjmov navrhovateľky má jednoduchú príčinu, a to je pandémia koronavírusu, ktorá zásadným spôsobom zasiahla podnikateľské prostredie v globálnom meradle. Klienti, ktorým poskytuje účtovné služby, sú malé a stredné podnikateľské subjekty lokálne sídlia v E. E. a okolí, preto je zrejme, že prudký pokles tržieb všetkých podnikateľov zasiahol nevyhnutne aj tých, ktorým poskytuje účtovné služby. Otec, ktorý pracuje ako referent VÚC s príjmom 1.500 EUR mesačne a pracovným časom od 8.00 do 15.30 hodiny, na ktorého príjem pandémia nemal žiadny dopad, nemôže mať vedomosť.

23. Tvrdenie otca o nemožnosti zabezpečiť si bývanie, je irelevantné. Zdôraznila, že za svoju finančnú situáciu si otec môže sám a zodpovednosť nemôže prenášať na niekoho iného a následky by nemali znášať jeho deti vo väčšej miere, ako je nevyhnutné. Dlhy, ktoré spláca a ktoré boli uznané súdom ako odôvodnené mesačné náklady vo výške 580 EUR (neboli preukázané v danej výške), sú v prvom rade na úkor jeho detí. Zabezpečenie si dôstojného bývania je v jeho rukách. Vzhľadom na jeho pracovný

čas mu nič nebráni zabezpečiť si ďalšie zamestnanie. Tvrdenie o rizikovitom povolani z dôvodu častých služobných ciest vyznievajú smiešne, a pokiaľ tvrdí, že ho živia rodičia a pod., prestavuje to sebaľútosť, ktorú nemieni komentovať.

24. Pokiaľ sa otec vyjadruje k nákladom na domácnosť a súkromným školám detí, táto otázka bola riešená už na pojednávaní, kde otec potvrdil, že rozhodnutie o zmene školy syna C. z Y. (súkromnej, spoplatnenej) do Rodinnej školy (súkromnej, spoplatnenej) bolo ich spoločným. Išlo o problémy v detskom kolektíve a obaja rodičia po konzultácii s psychológom rozhodli o zmene školy. Syn aj v súčasnosti navštevuje psychologickú ambulanciu a situáciu s rozvodom prežíva veľmi ťažko. Matka nesúhlasí so zmenou školy. Podľa vyjadrenia CPPPaP je syn nadpriemerne inteligentný a vyžaduje individuálny prístup, ktorý sa na štátnej škole nezíska.

25. Pokiaľ ide o namietané kurzy cudzích jazykov pre syna C., jeho škola doteraz nezabezpečovala výučbu druhého jazyka, preto chodí na kurzy nemeckého jazyka do jazykovej školy, ktorá má sídlo v C., a to dve ulice od Základnej školy. Vzhľadom na nepravidelnosť futbalových tréningov nemôže syn C. navštevovať bežné skupinové kurzy v pravidelných dňoch a v časoch. Lektorka jazykovej školy bola ochotná dohodnúť sa na individuálnych časoch.

26. Pokiaľ ide o mal. Kristínu, k zmene školy došlo v jej prípade z racionálnych dôvodov. Škola u X. sa nachádza v tom istom areáli v C. ako Rodinná škola staršieho syna, tzn., že každé ráno a poobede nemusí voziť jedno dieťa do a zo C. a druhé na a z X.. V neposlednom rade je škola u X., ktorú navštevuje dcéra R., lacnejšia (60 EUR mesačne), ako bola Základná škola Y., kde sa platilo 69 EUR mesačne. V tejto sume sú zahrnuté všetky učebnice, pracovné zošity, školské potreby a pomôcky, otec o zmene školy vedel priamo od dcéry a nikdy nevyjadril nesúhlas. Tento areál sídla obidvoch základných škôl je len o ulicu súčasnej adresy pobytu otca a starých rodičov, matka si v dobrej viere myslela, že takto, keď budú obidve deti blízko pri bydlisku otca, bude s nimi mať častejší kontakt. Otcovi navrhla realizovať s deťmi styk vo väčšom rozsahu, a to aj počas týždňa, matke by klesli náklady na dopravu, nakoľko by dvakrát do týždňa cestoval so synom na tréningy otec. Otec stretávanie sa s deťmi počas pracovných dní odmietol z dôvodu jeho pracovných ciest, ktoré však počas manželstva vykonával priemerne trikrát mesačne. Otec odmieta zabezpečovať aspoň občasnú dochádzku detí do a zo školy, na tréningy, návštevy lekára, čo by deti uvítali. Na druhej strane však otec požaduje pravidelné písomné informovanie o každom závažnom kroku detí. Ohľadom stravnej jednotky doplnila, že na štátnych školách, ktoré uvádza otec, sa každý mesiac platí na základe Všeobecného záväzného nariadenia č. 01/2019 o určení výšky príspevkov pre školy a školské zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti N. E. E., príspevok na úhradu režijných nákladov na výrobu jedál a nápojov v sume 8,00 EUR/mesiac. Po pripočítaní tieto povinnej mesačnej platby sa rozdiel medzi platbami za stravu v súkromnej škole detí a iných škôl na území v E. E. zredukuje na 10 EUR mesačne, čo matka nepovažuje za legitímny dôvod na zmenu školy detí. Otec sám uznal, že deti sú zdravé, má prístup k zdravotným aktivitám detí a pravidelne ich sleduje. Nepopierateľne je to aj vďaka kvalitným vitamínom a výživovým doplnkom, ktoré ako reprezentantka spoločnosti K. má za zvýhodnenú nižšiu cenu. Posilňovanie imunity je zásadným faktorom prevencie voči chorobám.

27. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu otca odporučil rozsudok v časti výroku o výživnom potvrdiť ako vecne správny. Zdôraznil, že maloletý C. bude mať v decembri 2021 14 rokov, aktívne športuje, má zvýšené nároky na stravovanie, ošatenie, ako aj športové vybavenie, sústredenia, zdravotnú starostlivosť. Náklady u maloletej R. sa zvyšujú úmerne jej veku a potrebám. K príjmu otca vo výške 1.300 EUR/mesiac uviedol, že otec si vlastným konaním zapríčinil, že má tohto času vysoké náklady, čo nemôže byť na ujmu maloletých detí, nakoľko výživné má prednosť pred všetkými ostatnými výdavkami rodičov.

28. Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, vec preskúmal podľa ust. § 65, 66 CMP a bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 a contrario CSP rozsudok okresného súdu v napadnutej časti potvrdil podľa § 387 ods. 1, 2 CSP.

29. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa ods. 2 ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

30. Preskúmaním veci odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie okresného súdu je v napadnutej časti vecne správne. Okresný súd vykonal náležité dokazovanie, rozhodnutie podrobne odôvodnil, uviedol svoje úvahy, z ktorých vychádzal. Súd schválil dohodu rodičov o úprave výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode vo vzťahu k zvereniu detí do osobnej starostlivosti a tom, kto ich bude zastupovať a spravovať ich majetok. Dohoda sa týkala taktiež úpravy styku otca s deťmi. Rodičia sa nedohodli na výživnom, súd preto rozhodol o výške výživného autoritatívne. Súd zistil všetky podklady

pre to, aby mohol rozhodnúť o výživnom, predovšetkým zisťoval oprávnené potreby detí, ako aj možnosti, schopnosti a majetkové pomery otca ako povinného (§ 75 ods. 1 ZR).

31. Otec v odvolaní namietal výšku výživného s poukazom na nesprávne skutkové zistenia súdu, nadhodnotenú potrebu detí, pričom zdôrazňoval nedostatočne zistený skutkový stav vo vzťahu k jeho majetkovým pomerom, ale predovšetkým majetkovým pomerom matky.

32. Podľa § 75 ods. 1 ZR pri určení výživného prihladne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihladne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihladne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

33. Odvolací súd vo vzťahu k námietkam ohľadom majetkových pomerov a príjmov matky poukazuje na citovaný § 75 ods. 1 ZR. Pri určovaní výživného sa zisťujú a sú určujúce majetkové pomery povinného, v danom prípade otca, pretože hoci aj matka je povinná platiť výživné, toto plní dobrovoľne. Pokiaľ by otec plnil výživné v akceptovateľnej výške, zrejme by došlo k uzavretiu dohody medzi rodičmi aj vo vzťahu o výživnom. Nakoľko otec s navrhovanou výškou nesúhlasil, súd na základe vykonaného dokazovania výživné určil autoritatívne, pričom v zmysle zákona skúmal majetkové pomery otca. Súd nebol povinný skúmať majetkové pomery matky tak, ako to namieta otec, pretože výška príjmu matky nedeterminuje výšku výživného, ktoré je povinný platiť otec. Aj v prípade, že matka by mala mesačný príjem niekoľkonásobne vyšší ako teraz, neznamenalo by to, že otcovi by sa neurčilo výživné, prípadne v zanedbateľnej sume. Odvolací súd dodáva, že ťarcha a zodpovednosť v starostlivosti o deti býva v podstatnej miere na rodičovi, ktorému je dieťa zverenú, pretože ak výživné od povinnej osoby nie je dostatočné, tento rodič musí hradiť náklady, ktoré sú nevyhnutné, prípadne iné, a to často bez ohľadu na zodpovedanie otázky, kde má na to vziať. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni oboch rodičov a je samozrejmé, že ak rodič, ktorému dieťa bolo zverenú do starostlivosti je na tom finančne dobre, kvalita života dieťaťa je oveľa lepšia ako v prípade, ak keď tomu tak nie je a ani povinný nemá možnosť prispievať výživným v dostatočnej miere. S prihladnutím na uvedené odvolací súd poukazuje na ideálny stav, ktorý by mal byť pravidlo, že podľa § 18 ZR manželia sú si v manželstve rovní v právach a povinnostiach. Sú povinní žiť spolu, byť si verní, vzájomne rešpektovať svoju dôstojnosť, pomáhať si, starať sa spoločne o deti a vytvárať zdravé rodinné prostredie. Ak deti vyrastajú v usporiadanej rodine, podieľajú sa na životnej úrovni celej rodiny, ktorá je rovnaká, spoločne sa hradia náklady, a to bez ohľadu na to, koľko ktorý rodič zarába. Rozvod je vážny zásah do životných istôt detí, čo rodičia dostatočne nerešpektujú a ľahkovážne pristupujú k povinnostiam vyplývajúcim z daného ustanovenia. Rozvodom dôjde k zhoršeniu situácie detí, nakoľko každý rodič platí náklady osobitne, napr. narastajú nové náklady na bývanie. Z týchto dôvodov odvolací súd námietky otca v tomto smere nepovažuje za dôvodné.

34. Vo vzťahu k dlhom otca odvolací súd potrebuje predovšetkým zdôrazniť, že nebolo preukázané, ako tieto dlhy vznikli, na čo poukazuje aj matka vo vyjadrení k odvolaniu, pričom nešlo o zanedbateľnú sumu, nebolo preukázané, že by išlo o finančné prostriedky, za ktoré boli nadobudnuté hodnoty pre rodinu, matka o nich ani nevedela. Otec doteraz nevysvetlil, prečo tieto dlhy vznikli a ako poskytnuté hodnoty použil. Citované ust. § 75 ods. 1 ZR upravuje, že súd prihladne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie. Okresný súd síce akceptoval dané dlhy otca, avšak právne toto zistenie vyhodnotil v rozpore s daným ustanovením. Sumu 580 EUR, ktorou dlhy otec spláca síce predstavujú jeho náklady, ale nemožno ich zohľadňovať pri určení výživného a započítať do odôvodnených nákladov otca. Je tomu tak preto, lebo je to v rozpore s jeho povinnosťou vyživovať deti, nakoľko ak by povinná osoba na seba preberala neprimerané majetkové riziká, bezdôvodne sa zadlžovala (napr. patologický hráč), mohlo by to v konečnom dôsledku znamenať, že by pri akceptovaní takýchto nákladov povinnému na život nezostala žiadna suma, pričom by argumentoval, že na platenie výživného mu nezostáva. Nie je vylúčené v tomto smere ani konanie vedomého zadlžovania, prípadne fingovaného. Je to v rozpore so záujmom detí, preto neodôvodnené, nepreukázané náklady vo forme dlhov pri výživnom súd nemôže akceptovať a zaradiť ich ako hodnotu, ktorá znižuje majetkové aktíva povinnej osoby. Výživné má prednosť pred inými dlhmi, čo je akceptované aj pri nútenom výkone rozhodnutia, keď v zmysle presne určených pravidiel výživné predstavuje prednostnú dávku, je určené, koľko možno zexekvovať. V konečnom dôsledku to znamená toľko, že dlhy sa splatia neskôr, prípadne v dlhšej lehote. Argumenty otca v tomto smere súd nemohol akceptovať, pretože musí prihliadať na najlepší záujem detí.

35. K bytovej otázke otca odvolací súd uvádza, že rozvod sebou prináša nové problémy, teda napr. vyporiadanie BSM, ale aj riešenie bytovej otázky manžela, ktorý opustil spoločnú domácnosť. Z dokazovania vyplynulo, že to bol otec, ktorý odišiel od rodiny, kde mal zabezpečené bývanie. Vzhľadom na danú situáciu si musel byť vedomý nových problémov. Deti ani bývalá manželka nie sú vinné z toho, že otec odišiel a musí riešiť svoje bývanie. Otec nepredložil žiadny dôkaz o tom, že si prenajal byt, že

platí nájomné, len na takúto možnosť poukazuje. Za určitých okolností v konkrétnom prípade finančné prostriedky slúžiace na zabezpečenie nového bývania sa môžu zohľadniť v nákladovej položke otca. V danom prípade tomu tak nie je.

36. Pokiaľ ide o príjem otca, okresný súd správne zistil jeho príjem, z ktorého vychádzal pri určení výživného. Príjem tvoria všetky príjmy, teda aj odmeny a nemožno určovať výživné z príjmu za také časové obdobie, ktoré nepostihuje všetky príjmy. Z tohto dôvodu je správne, ak súd vychádza z aktuálnej situácie pred rozhodnutím, ale za dostatočne dlhé obdobie, spravidla jeden rok. Nie je vylúčené, že možno prihliadať aj na dlhšie obdobie, podľa okolností prípadu, či obdobie kratšie, ak napr. rodič bol nezamestnaný a získal zamestnanie. Je pravda, že odmeny nie sú nárokovateľné, ale dôležité je, či v zisťovanom období boli vyplatené, pretože tvoria príjem rodiča.

37. Hoci otec poukazuje na svoje náklady, napr. spojené s dopravou a požičaním auta, spája tento argument tiež s matkou a jej podnikaním, že vlastnila ako konateľ a spoločník 3 autá. Daný argument nie je relevantný. Otec nijako nepreukázal, prečo je nutné auto požičať na cestu do práce, za akých podmienok, od koho, či je to nutné, pretože má možnosť cestovať verejnou dopravou. Argument, že má rizikové povolanie, nemožno považovať za prijateľný, pretože absolvovanie služobných ciest takúto rizikovosť neodôvodňuje. Každá cesta, či už autom, vlakom, autobusom predstavuje určité riziko, nejde o riziko v súvislosti s výkonom práce, aké hrozí napr. požiarnikom, policajtom apod. Argument hrozby trestného stíhania taktiež neobstojí, pretože zo zisteného príjmu 1.500 EUR môže určené výživné platiť bez tejto hrozby.

38. K namietaným nákladom uvádzaným matkou odvolací súd uvádza, že okresný súd podrobne tieto uviedol, vyhodnotil, niektoré položky neuznal, či ich krátil, teda rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné. Z dokazovania vyplynulo, že pokiaľ ide o školy, ktoré deti navštevujú, rodičia sa na tom dohodli. Či tá ktorá škola je kvalitnejšia neprináleží hodnotiť súdu, rodičia sú zodpovední za to, ktorú školu deti budú navštevovať, pričom sa zohľadňujú viaceré faktory, ktoré nakoniec vo vyjadrení k odvolaniu uviedla matka detí. Matka vysvetlila položky súvisiace s výukou cudzieho jazyka, stravného v škole. Otázka nakupovania vitamínov od kvalifikovanej spoločnosti je irelevantná, pretože je na rodičoch, ako zabezpečia výživu svojich detí a nemožno matke vytýkať, ak v súčasnej dobe deťom podáva prípravky na zvýšenie imunity, naviac, ak ich má možnosť zaobstaráť za zníženú cenu. Nepochybne deti majú aj prirodzenú pestrú stravu, keď sa stravujú v škole, ako aj doma a rozhodne vitamíny nemožno považovať za stravu, ale za doplnok stravy. Navštevovanie letných táborov je akceptovateľné, ak otec namieta, že sú drahé, bude zrejme na matke, aby zvýšenú cenu vykryla sama, to však žiadnym spôsobom neznižuje povinnosť otca platiť pravidelné výživné. Ak otec argumentuje tým, že matka má vysokú spotrebu vody, matka vysvetlila, že s deťmi pestujú zeleninu, s čím sú spojené určité náklady. Daný argument otca nemožno akceptovať, pretože konanie matky v danom smere je pozitívne aj vo vzťahu k výchove detí, keď pozitívnym príkladom v nich pestuje pracovné návyky a vzťah k zdravému životnému štýlu.

39. Treba len doplniť, že výživné nepokrýva len základné potreby dieťaťa, treba prihliadnúť na to, že pre deti je potrebné kúpiť primerané oblečenie, lieky, náklady spojené s bývaním, dane, poplatky, školské pomôcky, hygiena. Výšku nákladov nemožno s vysokou presnosťou sledovať a preukazovať, resp. požadovať, hoci matka doložila podstatné dôkazy o výške nákladov, pretože by za určitej situácie išlo o šikanu, okrem toho nie je problém si akékoľvek bločky zaobstaráť. Súd aj vzhľadom na svoju rozhodovaciu činnosť, ako aj osobné poznatky disponuje vedomosťami o cenových hladinách v spoločnosti. Treba v súčasnej dobe prihliadnúť na navyšovanie cien, energií ako aj stravy. Určené výživné by malo v rozumnej miere predvídať výšku riešiť tak, aby nebolo nutné bez podstatnej zmeny pomerov výživné každú chvíľu nanovo určovať. Určené výživné okresným súdom je súladné s touto požiadavkou. Ak otec tvrdí, že 100 EUR na stravu na dieťa nie je reálne, lebo deti navštevujú každý pracovný deň školskú jedáleň, zrejme je potrebné zdôrazniť, že výživné sa vzťahuje aj na úhrady v školskej jedálni, nielen doma.

40. Okresný súd prihliadol na skutočnosť, že u mal. C. sú zvýšené výdavky spojené s jeho športovou činnosťou, pričom treba rešpektovať aj to, že je v pubertálnom veku. Potreba výživy u dospelávajúceho chlapca a športovca nie je zanedbateľná. Ak sa vzdeláva v jazykoch, ide o prípravu na jeho budúce povolanie a lepšiu možnosť uplatniť sa na trhu práce. Otec zo svojho príjmu na výživu mal. C. poskytuje 13,3% svojho príjmu a na mal. R. 11,3%, spolu na deti 24,60%. Náklady na výživu mal. C. súd zistil vo výške 580 EUR a u mal. R. 500 EUR. Ak by sa vychádzalo z predpokladu, že obaja rodičia rovnako prispievajú, tak každý by mal platiť 290 EUR a 250 EUR. Určené výživné otcovi je nižšie ako 1/2-ca nákladov, pričom u matky treba zohľadniť aj osobnú starostlivosť o deti po väčšiu časť roka, a hoci aj otec sa v čase úpravy styku podieľa na ich výžive, je to v nižšej miere, pretože matka má zvýšené položky vo vzťahu poplatkom, energiám, ale aj strave. Ak by sa matka zo svojho príjmu podieľala na rovnakom výživnom ako otec, 200 EUR a 170 EUR, z jej príjmu by to bolo 33,3% a 28,30%, spolu 61,60. U matky

iné príjmy nateraz neboli preukázané, a ak aj existujú, ako tvrdí otec, matka musí hradiť všetky potreby detí aj nad rámec jej podielu, resp. hradí aj rozdiel medzi určeným výživným a podielom pripadajúcim na otca. Odvolací súd argumenty otca nepovažoval za dôvodné vo vzťahu k výške určeného výživného, keď súd prihliadol aj na názor kolízneho opatrovníka ako aj najlepšie záujem maloletých detí, ktoré najviac trpia rozvodom. Ich životný štandard by rozvodom nemal utpieť a dopad rozvodu na nich by mal byť čo najmenší, čo sa, žiaľ, zrejme nedarí, keď mal. C. potrebuje odbornú pomoc.

41. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ustanovenia podľa § 369 ods. 1 CSP a § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa § 57 CMP o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh. Návrh na náhradu trov odvolacieho konania účastníci nepodali.

42. Senát krajského súdu prijal toto rozhodnutie pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 CMP), môže mu súd uložiť pokutu do 1.000,- € (§ 382 ods. 1 CMP), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 CMP) alebo odňať maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnené premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 CMP) a to všetko aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 CMP).